

Zloduch jménem Bedřich Reicin

3. prosince 1952 na komunistické šibenici skončil život generála Bedřicha Reicina. Pro ty, kterým toto jméno zatím nic neříká, ne, nebyl to vlastenec, bojovník proti komunistické diktatuře, ale právě naopak, jedna z nejhorších komunistických zrůd, vrah od zeleného stolu, iniciátor a hnací síla represí a decimování velitelského sboru poválečné československé armády. Po únoru 1948 patřil k nejmocnějším mužům ve státě a již pouhé vyslovení jeho jména mnohým nahánělo hrůzu. Nebyl souzen a popraven za své skutečné zločiny, ale na základě uměle vykonstruovaných obvinění, falešných svědectví v největším monstrprocesu komunistické éry u nás s protistátním spikleneckým centrem Rudolfa Slánského, při němž ze čtrnácti obžalovaných dostalo jedenáct trest smrti.

Nadšen komunistickými myšlenkami

V životopise Bedřicha Reicina je řada bílých míst. Narodil se 29. 9. 1911 v chudé židovské rodině se čtyřmi dětmi, kde jeho otec byl kantorem židovské náboženské obce ve Strážnici. Jeho původní jméno bylo Reinzinger, v jiných dokumentech je psáno Reicinger. Později se rodina přestěhovala do Plzně, kde Bedřich nejprve navštěvoval reálné gymnázium, později německou obchodní akademii, ze které byl ale v roce 1929 vyloučen, když při jeho zadržení v Praze u něho byly nalezeny kompromitující agitační materiály. Mladíka zaujaly komunistické myšlenky a vstoupil do KSČ. Policie se o něho zajímala již v jeho sedmnácti letech, kdy se zúčastnil Rudého dne. Ve třicátých letech byl funkcionářem Svazu komunistické mládeže, kde řídil práci pionýrů, z té doby pochází i jeho přezdívka „Kinderfricke“. Poté byl sportovním redaktorem Rudého práva. Byl obviněn ze špiónáže ve prospěch SSSR, ale vina mu nebyla prokázána. V březnu 1934 byl zadržen na tajné komunistické schůzi v Kadani. Soudy i policie se k němu chovaly velmi benevolentně a liknavě, takže vzniklo podezření, že spolupracuje s policií.

V prvních dnech okupace byl zatčen, od 27. dubna 1939 vyšetřován, ale po téměř sedmi mě-

sících propuštěn. Objevilo se podezření, že spolupracoval s gestapem. V roce 1940 mu nacistické úřady umožnily, aby s manželkou v jednom židovském transportu odjel z protektorátu přes SSSR do Číny. V Moskvě však z vlaku vystoupili a on se jako komunista přihlásil sovětským orgánům. Zde se stal členem skupiny čs. komunistů, jejichž vůdcem byl Klement Gottwald, s nímž byl Reicin v mimořádně přátelském vztahu a jemuž v osobním styku říkal Klémo a on jemu Fricku. Pracoval zde jako redaktor čs. vysílání moskevského rozhlasu. Tři dny po přepadení SSSR Němci byl Reicin sovětskými bezpečnostními orgány zatčen, stejně jako všichni, kteří měli německý nebo protektorátní pas. Objevil se v internačním táboře v Orankách, kde byli soustředěni i příslušníci čs. legionu v Polsku, kteří se v roce 1939 stali sovětskými zajatci. Reicina poznali, když 28. října 1941 pronesl projev ke státnímu svátku ČSR. Je velice pravděpodobné, že sem byl vyslán moskevským vedením KSČ po dohodě s orgány NKVD, aby poznal smýšlení a seznámil se s osobami s čs. státní příslušností, kteří se chystali zorganizovat čs. vojenskou jednotku v SSSR. K žádnému sblížení Reicina s nimi nedošlo, naopak v pozdějších letech nejednou projevil nenávisť k těm, kteří byli tehdy internováni v Orankách.

V československé jednotce v Sovětském svazu

Počátkem února 1942 se Reicin objevil v Buzuluku, kde se začal formovat 1. československý samostatný prapor v SSSR. 28. února 1942 byl do něho zařazen i on. Když se jeho příslušníci dozvěděli, že je komunist, má úzké vztahy k moskevskému vedení KSČ i o podivných okolnostech, za jakých se dostal z protektorátu, nedůvěřovali mu. I když se v republice vyhýbal vojenské službě, nyní byl okamžitě zařazen do školy pro důstojníky v záloze, kde rozhodně nepatřil k nejlepším. Velitelem školy byl dokonce potrestán za liknavé plnění povinností ve službě. Krátce byl zástupcem velitele čety u 3. roty npor. Janka. Poté se stal redaktorem novin „Naše vojsko v SSSR“ a pomocníkem osvětového

důstojníka kapitána Jaroslava Procházky. Spolu s ním řídil i neveřejnou stranickou organizaci v jednotce, jejíž činnost byla v rozporu s tehdy platnými vojenskými řády a předpisy. Vzájemně se sice nenáviděli, některé jejich spory musel řešit sám Gottwald, ale při prosazování stranických zájmů potřeboval jeden druhého a osobní averze šla stranou. Oba komunistickým funkcionářům kolem Gottwalda a stejně tak NKVD poskytovali informace o smýšlení důstojníků a mužstva, v nichž mnozí se netajili svým kritickým postojem k sovětskému režimu a komunismu. Na jaře 1942 Procházka psal o důstojnících ve vedoucích funkcích, že „jsou smýšlení ostře protikomunistického a protisovětského“. Z toho obvinil i důstojníky, jako byli B. Lomský, O. Rytíř, V. Janko aj., kteří po odchodu A. Čepičky z funkce ministra národní obrany zaujali nejvyšší funkce v armádě. O Svobodovi psal, že se mu „jako všem ostatním nesmí věřit a musí být pod stálým dohledem“. Pozdější generál Oldřich Kvapil uvedl, že Reicin inicioval požadavek, aby byl odstraněn podplukovník Ludvík Svoboda a řada důstojníků, které nazýval fašisty.

V březnu 1943 rotý Reicin odjel s 1. čs. samostatným praporem na frontu. V bojích u Sokolova byl raněn, vyznamenán byl sovětským Řádem rudé hvězdy a Čs. válečným křížem. V květnu 1943 byl povýšen na podporučíka v záloze a zároveň se stal zástupcem osvětového důstojníka vznikající brigády. Většinu osvětové služby v naší jednotce tvořili komunisté, kteří působili zcela v duchu sovětské propagandy. Reicin udržoval úzké kontakty s majorem Kambulovem, důstojníkem NKVD přiděleným k naší jednotce. V průběhu války se podílel na prověřování důstojníků, kteří měli odjet z Velké Británie k našim jednotkám v Sovětském svazu, řada z nich vstupní vízum nedostala. Po vzniku obranného zpravodajství (OBZ) o ty, kteří se dostali do SSSR, projevovalo mimořádný zájem, protože mnozí z nich měli nepříliš příznivé názory na to, s čím se v SSSR setkali. Proto také OBZ mělo námitky proti jejich povyšování a jmenování do funkcí.

Poté, co došlo k rozdělení zpravodajského oddělení 1. československého armádního sboru v SSSR na dvě samostatné složky – ofenzivní a defenzivní – byl Reicin generálem Svobodou 7. ledna 1945 jmenován náčelníkem obranného zpravodajství na jehož vzniku měla sovětská strana eminentní zájem. Původně do této funkce měl být jmenován major František Sedláček, ale na zásah gerála Mechlise, člena vojenské rady 4. ukrajinského frontu a Stalinovi blízkého pochopa byl jmenován Bedřich Reicin, o kterém Mechlis prohlásil, že Sověti výhradně věří jemu. Tak se z osvětového důstojníka Reicin stal zpravodajcem. To již bylo v době, kdy exilová vláda a ministerstvo národní obrany v Londýně ztratily vliv na chod událostí a již jen registrovaly, po případě dodatečně schvalovaly kroky, které učinil velitel sboru.

Reicin aparát obranného zpravodajství od samého počátku intenzivně budoval a to jak po stránce organizační, tak kádrové. Jeho příslušníci v převážné míře pocházeli z osvětové služby a byli komunisté. Oddělení OBZ postupně vznikala i u jednotlivých brigád, organizační struktura a metody práce vycházely z předpisů Rudé armády. V rámci OBZ vznikly bezpečnostní oddíly, jejichž příslušníci zadržovali a zatýkali podezřelé osoby a prováděli jejich eskortu, vykonávali osobní a domácí prohlídky. Od samého počátku mělo OBZ pravomoce jak zpravodajské složky, tak bezpečnostních orgánů a to nejen vůči vojenským osobám, ale i civilnímu obyvatelstvu na osvobozeném území a to až do konce roku 1945 dokud trvala branná pohotovost státu. V průběhu bojů na Slovensku se OBZ mohlo vykazat úspěšnou likvidací tlup nacistických zaskodníků v sovětských uniformách a odhalení řady zvědů.

V osvobozené vlasti

Komunisté se od samého počátku snažili ovládnout armádní velení a získat převahu v generálském sboru. Po jmenování vlády v Košicích, kdy se ministrem národní obrany stal povolný generál L. Svoboda, došlo k odstranění vedoucích činitelů vojenského odboje na Západě generálů Ingra, Neumanna, Moravce aj. z významných funkcí v armádě, ale ovládnout armádu se komunistům až do února 1948 nepodařilo. Již v Košicích ale prosadili své straníky do dvou významných funkcí v armádě a to majora Jaroslava Procházku do funkce náčelníka Hlavní správy osvěty a výchovy a kapitána Bedřicha Reicina do funkce náčelníka Hlavní správy obranného zpravodajství. Na jaře 1945 také začal Reicinův závažný hodnostní postup, jaký se předtím ani potom nepodařil žádnému čs. důstojníkovi. Jestliže se 1. 5. 1943 stal podporučíkem v záloze, v březnu 1945 je kapitánem, v květnu nejprve štábním kapitánem a poté ve stejném měsíci hned majorem, v červenci 1945 podplukovníkem, v roce 1947 plukovníkem, o rok později brigádním generálem a 1. 10. 1950 divizním generálem! Jeho rychlému postupu nezabránil ani protest ministra spravedlnosti P. Drtiny v únoru 1947 proti jeho povýšení do hodnosti plukovníka, povýšení Procházky a dalších čtyř komunisty protěžovaných důstojníků. Postup do hodnosti plukovníka u absolventů vojenské akademie za normálních okolností trval 18 – 20 let, Reicin neměl ani příslušné vojenské vzdělání, ani praxi, vždyť nevelel ani četě. Závěr

Bedřich Reicin jako osvětový důstojník 1. čs. samostatné brigády v SSSR.

byl ten, že pokud by bylo upuštěno od povýšení Reicina, nemohli by být povýšeni ani jiní důstojníci.

Obranné zpravodajství se zpočátku podílelo na stíhání válečných zločinců, likvidaci nacistické zaskodnické podzemní organizace Werwolf i jiných, sledovalo činnost banderovců a budovalo agenturní síť. Poté, co vojenská rada při předsednictvu vlády na jaře 1945 rozhodla o prověřování všech důstojníků a rotmistřů vstoupících do rodící se armády, zapojilo se do toho OBZ. K tomu využívalo různé materiály z II. světové války, protokoly z výslechů německých vojenských osob, kolaborantů, zrádců apod., podepsaných i anonymní udání. Těch bylo v prvních týdnech po osvobození tolik, že se v krátké době nedala ověřit jejich oprávněnost. Jak prohlásil ministr generál Svoboda 12. 12. 1945 před branným výborem Národního shromáždění (NS), v prvních měsících po osvobození OBZ prověřovalo 10 217 udání na důstojníky. Reicin se stal členem komise MNO, která prověřovala

generály a důstojníky generálního štábu a pracoval v ní velmi aktivně.

Vytvořením OBZ vznikla složka, která hledala nepřítel mezi důstojníky a očisťovala armádu od, z pohledu komunistů, nespolehlivých osob bez jakýchkoliv ohledů na jejich nedávné a vysoce hodnocené bojové zásluhy. Již nejspíše koncem roku 1944 byly za spolupráce některých moskevských komunistických exilových činitelů a orgánů NKVD sestaveny seznamy těch, kteří mohli překážet při realizaci komunistických záměrů v osvobozené republice, které byly neustále doplňovány a které OBZ využívalo. Již od roku 1945 příslušníci OBZ z Reicinova příkazu sledovali přední činitele armády, k nimž komunisté nebo sovětské zpravodajské orgány neměly důvěru. Reicin, stejně jako mnozí jeho podřízení měli velmi úzké vztahy se sovětskými zpravodajci, jejichž učenlivými žáky byli. Stali se nástrojem postupného ovládnutí Československa Sovětským svazem. Od nich se tajně informace o armádě, jejím ve-

litelském sboru dostávaly na sovětské velvyslanectví v Praze k velvyslanceckému radovi Čičájevovi, se kterým přišli čs. zpravodajci do styku již za války v Londýně a bylo o něm známo, že je důstojníkem NKVD.

Příslušníci OBZ kontrolovali celou armádu, prakticky neexistovala žádná oblast života armády, kterou by nesledovali. Oddělení OBZ postupně vznikly u vojenských oblastí, sborů, divízi. Příslušník OBZ, který byl u každého útvaru, byl prakticky na velitelé útvaru nezávislý i když mu byl formálně podřízen. Své agenty OBZ rozmístilo ve všech stupních armádní struktury. Reicin a jeho podřízení se vyjadřují k personální politice: k povyšování generálů a důstojníků, k jejich jmenování do funkcí, k přijímání do škol a kurzů. Až na výjimky konečná rozhodnutí vycházela ze stanoviska OBZ i když patřila do kompetence prezidenta nebo vlády. Proti důstojníkům z pohledu KSČ „nespolehlivým“ OBZ využívalo kompromitující materiály a bránilo jim v povýšení nebo jmenování do funkcí. Proti důstojníkům – členům KSČ je většinou nepoužilo. OBZ téměř vždy mělo výhrady proti povyšování a jmenování důstojníků, kteří nebyli členy KSČ nebo s ní alespoň nesym-

Generál Bedřich Reicin

patizovali. To vedlo ke střetům demokratických ministrů s komunisty na zasedáních vlády. Na druhé straně Reicin doporučoval členy KSČ a mnohdy osobně prosadil jejich povýšení. V řadě případů Reicin prosadil řešení, které bylo v rozporu se stanoviskem prezidenta a ministra NO. Např. kategorický nesouhlas Reicina zabránil přijmout nabídku britské vlády na udělení britského občanství a přestěhování do Velké Británie více jak stovce letců, kteří si v RAF za války odsloužili více jak čtyři a půl roku a většinou měli za manželku Angličanku i když s přijetím nabídky souhlasil prezident a ministr Svoboda. OBZ se vyjadřovalo i k organizaci a dislokaci jednotek.

Reicinovo obranné zpravodajství se spolu s osvětovou službou stalo hlavním nástrojem infiltrace komunistického vlivu do armády a nebezpečnou zbraní v rukou politické strany usilující o uchvázení moci ve státě. OBZ ve spolupráci s ministerstvem vnitra mělo v letech 1945-48 nesmírně mnoho možností působit ve prospěch KSČ a všichni zúčastnění tyto možnosti i využívali. Reicin se stal členem ÚV KSČ a stejně jako Jar. Procházka a ministr vnitra komunisty V. Nosek byl i členem jeho branné komise. Významné funkce na různých stupních stranické hierarchie KSČ zastávali i jiní funkcionáři OBZ. Stali se tak pro KSČ významným zdrojem informací o armádě, o situaci v ní, poměru sil, náladách a postojích důstojníků a mužstva. Reicin a Procházka se významně podíleli i na utváření branné politiky KSČ, stanovovali konkrétní úkoly pro komunisty v armádě, které prostřednictvím podřízených důstojníků řídili. Vedením KSČ byli pověřováni úkoly, které byly v rozporu s plněním jejich služebních povinností a dodržováním předpisů, ale dávali přednost stranické disciplíně před dodržováním vojenských řádů a předpisů.

OBZ bylo často na pořadu jednání branného výboru NS, kde docházelo k ostrým střetům mezi zástupci nekomunistických stran a komunisty. Národní socialisté a lidovci poukazovali na příklady fyzického násilí příslušníků OBZ vůči zatčeným důstojníkům a vojákům, dokazovali, že OBZ prosazuje politické zájmy KSČ, pátrá po politické příslušnosti důstojníků a fakticky usku- tečňuje politický teror, že místo ochrany armády spikuje. Na kritické hlasy, že téměř všichni příslušníci OBZ jsou členy KSČ odpovídalo MNO nebo osobně sám ministr stejně: není možno řešit, protože stávající předpisy neumož- ňují zjišťovat členství vojáků v politických str-

nách. Z tohoto důvodu nebylo možné do roku 1948 zmínit personální složení OBZ ani když v červenci 1945 prezident dr. Beneš žádal revidování jeho složení z doby, kdy byli k dispozici pouze příslušníci čs. jednotky v SSSR. Při poradě s velením armády 19. července 1945 prezident vyjádřil obavy z nezákonného jednání OBZ se závěrem, že osvětová služba i OBZ nemo- hou být nezávislými složkami, ale podřízeny hlavnímu štábu s tím, že je nutno zabránit pře- kračování působnosti a právního řádu ze strany příslušníků OBZ. Oprávněnost kritiky OBZ

byl 12. 12. 1945 v branném výboru NS nucen přiznat i generál Svoboda. Z OBZ se zakrátko stalo 5. oddělení hlavního štábu, ale personální složení a činnost zůstaly stejné. Stížnosti proti činnosti OBZ, které dostávaly různé instituce a politici řešil nakonec sám Reicin s tím, že výsledek byl většinou v neprospěch stěžovatelů nebo bylo s „politováním“ sděleno, že šlo o omyl a nikdo nebyl potrestán. Jedním z mála příslušníků OBZ, který byl odsouzen za protizákonné jednání, byl podporučík Smetana, který v čer- vnu 1945 bez soudu zastřelil asi 80 lidí.

Po únoru 1948

Veškeré zábrany padly po únoru 1948. Reicin se svými lidmi měl volné ruce, aby mohl naplno rozjet dlouho připravované perzekuce. On sám se stal rozhodujícím inspirátorem a vykonavatelem perzekucí většiny generality a demokraticky smýšlejících důstojníků. Politické čistky sloužily k úplnému podřízení armády komunistické straně. Rychle narůstaly případy zločinnosti. Obětmi se stali především účastníci západního odboje, ale i zahraniční vojáci z Východu a domácí odbojář. 5. oddělení používalo při jejich pronásledování a inscenací nezákonností širokou škálu způsobů: intrik, podvodů, zákeřností, ve velkém rozsahu zvláště provokací, věznění, násilně vynucených doznání k „trestným činům“, neštíteli se ani vražd. Již v březnu 1948 začala perzekuce důstojníků, především letců ze Západu. Byli zbavováni funkcí, vyhazováni z armády, zatýkáni a soustředěni ve věznicích a táborech nucených prací (TNP). Jeden z nejhorších táborů byl ve věznicích na Mírově, pověstnou mu- čirnou se stal i tzv. Domeček nedaleko Lorety na Hradčanech. Začalo i sledování generálů, 5. oddělení na ně nasazovalo své agenty, kontrolovalo jejich telefonny, poštu, vedlo u každého zá- namy o jeho stycích. Začali se používat agenti-

provokatéři, kteří měli určené osoby jakýmkoliv způsobem kompromitovat, zatáhnout do neexi- stující protistátní činnosti či jim nabízet umož- nění útěku do zahraničí. To byly například pří- pady generálů Janouška a Kutlvašra.

5. května 1948 byl zatčen generál Heliodor Pí- ka, za války náčelník čs. vojenské mise v SSSR. Od té doby byl středem zájmu sovětského NK- VD, Reicin již od r. 1945 předával sovětským zpravodajcům zprávy o Píkově. Zajímali o něho proto, že Píka vzhledem ke svému působení v Sovětském svazu mnoho věděl o metodách so- větských zpravodajských služeb. Reicin a vedení 5. oddělení dokonce uvažovalo o fingovaném únosu Píky do Rakouska a tam o jeho předání sovětským orgánům. Od září 1947 Reicin vyče- nil jednoho svého důstojníka, který Píku sledo- val a měl opatřit dokumenty k jeho usvědčení. K tomu měly posloužit dokumenty tzv. londýn- ského archívu naší exilové vlády a MNO. Doku- menty Reicin osobně studoval, zejména kores- pondenci mezi Moskvou a Londýnem a zatřá- val si pasáže, které později byly použity při výs- leších a procesu, ve kterém byl generál Píka od- souzen k trestu smrti. Tyto dokumenty byly pou- žity i proti dalším generálům a důstojníkům.

Během deseti zbývajících měsíců roku 1948 po únoru bylo nuceno armádu opustit téměř 60 generálů, více jak 200 plukovníků, 1000 pod- plukovníků a majorů a půl druhého tisíce dů- stojníků nižších hodností. Podle pokynů ústředí podřízeným složkám 5. oddělení z ledna 1949 vznikl seznam osob propuštěných z armády, se kterými nebyly zinscenovány soudní procesy a kteří měli být zařazeni mezi prvními do tábo- rů nucených prací. Ze 440 jmen bylo 14 gene- rálů, 60 plukovníků, 94 podplukovníků a dů- stojníci dalších hodností. Uváděné důvody je- jich internace se dnes zdají komické, ale tehdy to mnohdy mělo tragické následky. Například: technický úředník – pohybuje se nekontrolo- vatelně po okrese, nebo je vedoucím osobního oddělení malého podniku a má možnost za- městnávat reakční živly. Další důvod: udržuje podezřelý styk s okresní mysliveckou jednotou apod. Ve skutečnosti důvody pro uvěznění nebo internaci byly obavy z nepřátelské činnosti těch- to lidí, z možného nebo předpokládaného od- poru (i ozbrojeného) důstojníků, kteří nesou- hlasili s komunistickým režimem.

I když 5. oddělení působilo především v ar- mádě, mělo svá zpravodajská oddělení na hra- nicích se západním Německem a Rakouskem, kam vysílalo své agenty. Spolu s 2. oddělením hlavního štábu (zpravodajským) využilo vlnu útěků po únoru 1948 propuštěných z armády důstojníků k vyslání svých lidí na Západ.

Na podzim 1948 došlo k dalšímu posílení osobní moci Reicina, když byl jmenován ná- městkem ministra národní obrany pro kádrou- vou práci a povýšen do hodnosti generála. V té- to funkci Reicina se sjednocovala role zpravo- dajců v personální politice a politických čist- kách v armádě, neboť v jeho přímé podřízenos- ti zůstalo mocensky vlivné 5. oddělení (obrné zpravodajství) a 2. oddělení (zpravodajské), do jejichž čela dosadil sobě oddané, nikdy neod- porující nohsledy, kterým dopomohl ke gene- rálským hodnostem – Josefa Musila do 5. a Lud- víka Kleina do 2. oddělení. Podřízeno mu bylo i 10. oddělení (kádrové) v čele s generálem Čer- mákem. Své nejbližší spolehlivé spolupracovní-

ky rozmístoval i na jiná vlivná místa v armádě. Záhy Reicin v armádě disponoval neomezenou mocí. Generála Svobodu vždy „hodnověrnými“ důkazy přesvědčil, že ten či onen důstojník mu- sí být zatčen a souzen, v lepším případě propu- štěn. Personální záležitosti Reicin předkládal mi- nistrovi k podpisu, ale častěji ho stavěl před ho- tovou věc, když o změnách na důležitých po- stech ho pouze informoval s tím, že to má po- jednané s generálním tajemníkem KSČ Rudol- fem Slánským.

Reicin viděný zblízka

Výstižnou charakteristiku Reicina podala paní Ludmila Řičicová-Uhliřová, dcera důstojníka, která ve svých pětadvaceti letech nastoupila 1. 2. 1946 jako administrativní pracovnice na hlavní správu OBZ, která se zakrátko přeměnila na 5. oddělení HŠ. Reicin byl do podzimu 1948, kdy se stal náměstkem ministra jejím nadřízeným. Když poznala praktiky tohoto oddělení, chtěla odejít. Nedovolili jí to. Nakonec byla 1. 5. 1949 zatčena a odsouzena na 9 let. Prošla sedmi věz- nicemi a na svobodu se dostala v roce 1957. O Reicinovi řekla: „Dozvědět se cosi bližšího o Bedřichu Reicinovi nebylo snadné ani v době, kdy žil... Byl chytrý, to nesporně, velmi chytrý, vy- chytralý, dokázal se úžasné rychle orientovat v každém problému, vynikal obdivuhodnou pa- mětí. A nesháel jakoukoliv opozici vůči své oso- bě. Každý jeho rozkaz, ať již šlo o věc závažnou či pouhou malichernost, se musel bezpodmí- nečně splnit. Rozhodoval vždy a ve všem sám, s nikým se neradil. Uděloval prostě příkazy, jas- ně, stručně, vojensky. Vzhledem to byl obrovský, snad stodvacetkilový člověk. Zamílovaný sám do sebe a svých možností. Ješitný. A snad až cho- robně toužil po moci. Čím víc ji měl, tím víc ji chtěl mít. Za každou cenu. Moc u něho byla po- hnutkou ke všemu co dělal. Netoužil snad ani tolik po penězích, po majetku, po slávě v tom obecném a lehce pochopitelném významu slo- va. Nechtěl řečnit k davům, pronášet přípitky na recepcích, ukazovat se na přehlídkách.“ Na poznámku publicisty, který s ní hovořil, že Rei- cin tvořil jakýsi protipól Alexeje Čepičky, který byl jeho rivalem a potom ho pomáhal zničit, pa- ní Řičicová-Uhliřová odpověděla: „Oba se hnali za úspěchem. Ale každý za jinou jeho formou. Reicin se například na rozdíl od ministra Če- pičky nerad fotografoval, počet snímků, na ni- chž je zachycen, byste snadno spočetl. Chtěl stát v zákulisí a vychutnávat pocit, že ovládá životy li- dí. Splétat intriky, o jejichž cílovém účelu věděl jen on. Odstraňovat si z cesty kohokoliv, o němž bylo třeba jen napadlo, že by se v budoucnu mo- hl stát jeho sokem. Byl neprůhledný, studený, byla v něm jakási odosobnělá krutost a necitel- nost. Nevím o nikom, kdo by mohl říci, že se stal jeho přítelem. Skutečným přítelem. A vadilo mu, že se nikdy nikomu nepodával do očí...Mířil opravdu vysoko. Kam až, to nedovedu odhad- nout. Přinejmenším na Svobodovo křeslo mi- nistra obrany. Ale až by se tam usadil, určitě by mu to zase nestačilo. Takový člověk se nedove- de zastavit a odepřít si vyšší mety. Šel by zase dál, a zase přes mrtvolu... Vedle Reicina rozhodně nemohla vyrůst žádná další osobnost. Nestrpěl by to a člověka, který by se o něco takového jen pokusil, by zřejmě stihl nedobry osud. Reicin uměl své lidi dobře zaplatit, dal jim značné vý- hody a pravomoc, vsugeroval jim pocit jakési

Na fotografii z října 1950 spolu s A.Čepičkou a jeho manželkou je Reicin v první řadě vzadu.

všemocnosti, ale také je stále kontroloval, nedů- věřoval jim, hlídal si je, držel je v šachu. A pře- devším si je promyšleně vybíral.

Neslavný konec

Když byl v dubnu 1950 odvolán z funkce mi- nistra národní obrany generál Svoboda, o což Reicin dlouhou dobu usiloval, s nadšením při- jal jmenování Alexeje Čepička do této funkce. Čepička si však záhy uvědomil, jakým nebez- pečím by pro něho ambiciózní Reicin mohl být a postupně oddělení podřízená Reicinovi a tvořící jeho mocenskou základnu podřídil přímo sobě, takže Reicin ztrácel vliv. V závěru roku 1950 byl Reicin z armády odvolán a z Gottwaldova rozhodnutí začala jeho pro- věrka, která skončila jeho zatčením 8. února 1951. V krátké době byla zatčena i řada Reici- novi nejbližších spolupracovníků, kteří skon- čili ve vězení s dlouhodobými tresty. Paradox- ně systém na jehož zrodu se rozhodujícím způsobem podíleli, obrátil se proti jeho tvůr- cům. Mlýny, které pomáhali roztáčet, nyní se- mlely i je. Reicin na vlastní kůži poznal to, co připravil stovkám jiných, stejné metody a pro- středky, které používali vůči svým obětem v mi- nulosti. Více jak půldruhého roku pobyl ve vě- zeních v Kolodějích a v Ruzyni, kde s ním za-

cházeli velmi krutě. Dost dlouho odolával, ve vězení jej navštívili ministři Kopriva a Bacílek a přesvědčovali ho, že musí říci to, co je v pro- tokolech, že to strana potřebuje. Rozhovor s Gottwaldem, o který žádal, mu neumožnili. Byl souzen s Rudolfem Slánským a dalšími dvanácti obviněnými. Proces byl divadlem, kde přiznával vinu i za věci, které spáchat ne- mohl, např. byl obviněn, že prozradil a vydal gestapu Julia Fučíka, když toho však zatýkali, byl Reicin již řadu měsíců v SSSR. Za skutečné zločiny, kterých se dopustil, souzen nebyl. O vyšší jejich trestu nerozhodoval soud, ale po- litický sekretariát KSČ na jehož zasedání Gott- wald prohlásil: „Soudní řízení skončilo. Dáme jedenáct špagátů a tříkrát doživotí!“ Jeden „špagát“ byl vyhrazen Reicinovi. Když dostal poslední slovo, prohlásil: „Jsem si vědom to- ho, že za své zločiny zasluhuji nejpřísnější trest.“ Necítil se vinný ve smyslu obžaloby, ale cítil se vinný před stranou.

V obnoveném procesu v roce 1958 byl Reicin očištěn, zatímco velký počet těch, kteří díky je- mu a OBZ byli odsouzeno k dlouholetým tres- tům sedělo stále ve vězení a i když později byli propuštěni na svobodu, rehabilitace se dočkali až po roce 1989.

Ing. Jiří Brož